

פנינים יקרים, רעיונות מכריקים, סיפורים נפלאים,
מהודך שיעורי הרב הגאון המשפיע,
פה מפיק מרגליות
רבי מאיר צוויבל שליט"א
מחבר ספרי נר המאיר

מאמר המאיר

על ידי דיינים כשרים יצאו ישראל זכאים בדין

שופטים ושוטרים שיהיו מלמדים זכות

בפרשתן (דברים טז יח): 'שופטים ושוטרים תתן לך בכל שערך וגו' ושפטו את העם משפט צדק, ובמדרש (תנחומא): 'שיהיו מטין את העם לכף צדק, אמר רבי יהודה ברבי שלום, שיהיו מטין ומלמדין עליהם זכות לפני הקדוש ברוך הוא'.

ונראה לפרש בהקדם דברי הגמרא בברכות (ד): 'רב ספרא בתר צלותיה אמר הכי, יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו שתשים שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה', ויש להבין מה ענין השלום ששייך בפמליא של מעלה ומה זה נוגע אלינו שאנו צריכים להתפלל על זה.

המצרים לקו במכת חושך אע"פ שהיו כולם מחייבים

ויש לומר על פי מה שהביא החיד"א בספר 'דבש לפי' (מערכת ח אות כא) בשם הגאון רבי העשיל מקראקא זצ"ל לפרש את המדרש בפרשת בא (שמו"ר פי"ד ס"א): 'אמר הקדוש ברוך הוא למלאכים, המצריים ראויין ללקות בחושך, מיד הסכימו כולם כאחת ולא המרו', ובהמשך המדרש שם (ס"א) שואל 'חושך למה הביא עליהן?', ומשיב מפני שני טעמים, מפני רשעי ישראל שלא היו רוצים לצאת ומתו בשלשת ימי אפילה, ומפני המטמוניות שהיו להם, שבמכת חושך עברו ישראל בבתי מצרים ובדקו את כל מטמוניהם, ואחר כך ידעו אלו כלים לשאול מהם בצאתם

ממצרים. וקשה, למה לא שאל תיכף בתחילה למה הביא עליהם חושך, רק אמר קודם שהסכימו כולם שראויים הם ללקות בחושך, בלי שום טעם, ורק אחר כך נזכר לדון בעצם מדוע מגיע להם זאת. אך הענין הוא דקיימא לן בדיני נפשות (סנהדרין ז) שסנהדרין שפסקו כל הדיינים לחובה פוטרין אותו, עיי"ש, אמנם כל זה דווקא אם כולם מחייבים מטעם אחד, אבל אם היו חלוקים בטעמיהם אף על פי שכולם מחייבים הוי ליה רוב לחיובא וממיתים אותו. וזהו כוונת המדרש, שבתחילה אמר שכל פמליא של מעלה

הסכימו שהמצריים ראויים ללקות במכת חושך, ולפי זה קשה, הרי קיימא לן דאם פתחו כולם לחובה פוטרין אותו, לזה ממשיך המדרש ואומר שהיו שני טעמים למכת חושך, ולא הסכימו כולם מטעם אחד, וממילא לא הוי כוליה לחובה ושפיר לקו. עכ"ד.

חריפות של הבל לחייב את רשעי ישראל בדין

נמצא שכאשר כולם מחייבים פה אחד הוה טובה לנידון, שיוצא זכאי בדין, אמנם גבי רשעי ישראל אין זו הדרך הנכון, וכמו שכתב ביערות דבש (ח"ב דרוש ח) על דברי הגמרא (סנהדרין ז): 'אין ממנין בסנהדרין אלא מי שידוע לטהר שרץ מן התורה' והקשו בתוספות שם, מה לנו בחריפות של הבל. וביאר היערות דבש, דהנה ידוע המצוה לבער את הרשעים ולעשות משפט בעושי רע, ואם כן מי שנתחייב בבית דין

חשיבות ההקפות בשעת החובה

אל הרה"ק בעל הנועם אליעזר מסקולען זצ"ל נכנסו פעם זוג אחד להזכיר את צערם שכבר עברו שנים רבות מעת נישואיהם ועדיין לא נפקדו בזרע של קיימא, הרה"ק מסקולען התבונן בקוויטעל ושקע במחשבותיו הקדושים בעת שבני הזוג עומדים וממתינים בפחד ובמורא, פתאום ננער הרה"ק מסקולען ושאלם: 'הגידו לי! האם בחופה שלכם קיימו את מנהג ישראל להקיף את החתן שבע פעמים?!', הבעל לא חשב פעמיים והשיב מיד 'וודאי!', הן הם באים ממשפחות יראים ושלמים, והחתונה התקיימה כדת וכדין, אולם כשחזר הרה"ק מסקולען ושאל שוב אם הכלה הקיפה את החתן כנהוג הבינו שדברים בגו, הם התאמצו להזכר בשמחת החתונה שלהם בפורטרוט ואכן לבסוף נזכרו: החתונה היתה בימות החורף ובשעת החופה שרר כפור גדול בחוץ ולכן הזדרזו מאוד בעריכת החופה ולא קיימו את מנהג ההקפות.

כששמע הרה"ק מסקולען שאכן לא עשו את ההקפות כנהוג נענה ואמר: 'אם כן איפוא זקוק אני להקיף עכשיו שבע פעמים', והוא קם וסובב את החדר הלוח ושוב בכוונות עליונות, כשבני הזוג עומדים באמצע והוא מקיפם שבע פעמים, לאחר מכן הרעיף עליהם ברכות לרוב ופטרם לשלום, ואכן לא עבר זמן רב ובני הזוג נפקדו בדבר ישועה ורחמים חכו לזרע של קיימא.

ויש לרמז זה בפסוק (קהלת יא ב): 'תן חלק לשבעה וגם לשמונה', דהיינו 'תן חלק לשבעה', שיקיפו את החתן שבע פעמים כנהוג, ועל ידי זה יזכו 'גם לשמונה', להוליד בן זכר ולהכניסו בבריתו של אברהם אבינו לשמונה ימים.

מאמר המאיר

זהו מרומז בלשונו הזהב של רש"י בפרשתן (דברים טו ז): 'כדאי הוא מינוי הדיינים הכשרים להחיות את ישראל ולהושיב על אדמתן'. דהיינו שעל ידי שימנו דיינים כשרים שאינם מטהרים את השרץ בחריפות של הבל אלא פוסקים כדן יחיו ישראל, שיהיו כולם מחייבים מטעם אחד וממילא יפטר הנידון.

וזהו כוונת המדרש: 'שופטים ושוטרים תתן לך בכל שערך וגו' ושפטו את העם משפט צדק' שלא יטהרו את השרץ אלא יפסקו כדן, וכמו שכתב רש"י (דברים טו ז) 'הלך אחר בית דין יפה', ועל ידי זה יחיו ישראל ויצאו זכאים בדין, וזהו שאמר 'שיהיו מטין את העם לכף צדק, ומלמדין עליהם זכות לפני הקדוש ברוך הוא. ודו"ק.

פעם אחת גבר עליו יצור, לדידיה מדה טובה היא, שיהיו כולם מחייבים ועל ידי זה יצא זכאי. ובזה יתפרש יפה תפילתו של רב ספרא: 'יהי רצון שתשים שלום בפמליא של מעלה', רוצה לומר שכולם יהיו בשלום ובדעה אחת, שיהיו כולם מחייבים או מזכים כאחד ומטעם אחד, ועל ידי זה יהיה שלום גם 'בפמליא של מטה' שנצא זכאים בדין גם אם מצד שורת הדין ח"ו היינו חייבים. ובזה יש לפרש: 'עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו', דהיינו שעל ידי שעושה שלום במרומיו שכולם מסכימים לזכות או לחייב מטעם אחד, על ידי כן יהיה שלום עלינו אף על פי שבאמת כלנו חייבים, ואין אנו ראויים לכך.

מחמת רוב רשעותו ואמרו כולם חייב הרי יצא נקי ברשעתו, ואף הם מרבים שופכי דמים בישראל, ולכן כשיקרה דבר כזה אז אם אחד מן הדיינים יתכוון לומר זכאי כדי שלא יהיו כולם אומרים חייב אז יצא חייב, אך ודאי לא יתכן לומר בבית דין זכאי בלי נתינת טעם לדבריו, ולכן זקוקים לכח זה של חריפות, דאם יודעים בכח התורה לומר על טמא טהור הרי יכול לומר על חייב זכאי וגלל כן יצא משפט צדק. עכדה"ק.

הקב"ה עושה שלום במרומיו כדי נזכה בדין

אכן, לגבי היהודי הפשוט, שבלבו פנימה רוצה להיות טוב ולעשות רצון בוראו, רק

מורה הוראה בזכות השחזות הסכין להרה"ק משינאווא

תלמודו, והנה ראה זה פלא, הראש החלש האטום והמטומטם קלט את הלימוד בקלות ובבהירות כאילו היה אחד מבעלי הכשרונות שבדור, מסתבר שבזכות שהשחזו וחיידד את הסכין כרצונו של הצדיק התחדד גם ראשו ומוחו ושערי השכל נפתחו לו, לא היה מאושר מאותו בחור, הוא השקיע את כל כוחו ומוחו בגמרא ושקד על דלתי התורה בהתמדה גדולה כשהוא משלים בזה את כל מה שהפסיד עד הנה, ולא עברו ימים מועטים עד שהורה הוראה בישראל.

ויש לרמז זה בסמיכות הפסוקים סוף פרשת ראה (דברים טו יז-יח): 'איש כמתנת ידו כברכת ה' אלוֹקִיךָ אשר נתן לך' - שופטים ושוטרים תתן לך ושפטו את העם משפט צדק', דהיינו שבזכות המתנה שהשחזו את הסכין בידו להרה"ק משינאווא ונתן הנאה להצדיק זכה ל'ברכת ה' אלוֹקִיךָ אשר נתן לך', והתגדל להיות מן השופטים והדיינים ששופטים את העם משפט צדק.

את הכל על הצד היותר טוב, בית מדרש גדול לתפילות כמו גם מקום רחב ידיים בו יערך הצדיק את שולחנותיו בהשתתפות כל בני העיר, והנה בערב שבת נכנס הרה"ק משינאווא אל מקום עריכת השולחנות והתבונן בכל פרט ופרט, וכאשר ראה את הסכין הפטיר ואמר: 'מן הראוי היה להשחזו את הסכין', באותה שעה נכח במקום אותו בחור וכששמע את דברי הצדיק הזדרז למלא את רצון קדשו, הוא נטל את הסכין והשחזוה יפה עד שהיתה משוננת כראוי ולאחר מכן החזירה למקומה.

ביום ראשון רצה האב לקחת את בנו לעבודתו החדשה כמו שדיברו ביניהם, אולם הבן התחנן לפני אביו: 'אנא! אני רוצה לנסות עוד פעם אחת, אני מרגיש שמשהו נפתח במוחי ואני חושב שאני מסוגל להבין כבר דברי תורה, הבה ננסה עוד כמה ימים ואם לא אצליח אלך לעבוד כפי שהסכמנו', האב נעתר לתחנוני בנו והלה רץ מיד לבית

סיפר כ"ק אדמו"ר מטאהש זצ"ל, שפעם היה יהודי ששלח את בנו ללמוד תורה, אך הלה היה בעל ראש חלש ביותר והלימוד לא נקלט במוחו, האב שכר בשבילו מלמדים שונים שניסו זה בכה וזה בכה, גם הנער מצידו התאמץ בכל כוחו והשקיע בלימוד וחזרות הרבה פעמים, אך לשווא, ראשו היה אטום לחלוטין ואפילו דברים פשוטים לא נכנסו אצלו, בלית ברירה החליט האב שבנו אינו מיועד ללימוד התורה ותפקידו בעולמו יהיה מסתמא בחלק המעשה, הוא דיבר עם בנו שכאב את המצב אך גם הוא הבין שהמציאות לכאורה מורה כדברי אביו, וסיכמו ביניהם שבשבע הבא ביום ראשון יתחיל הבן ללמוד מלאכה המפרנסת את בעליה.

והנה באותו שבוע הופיע הרה"ק בעל הדברי יחזקאל משינאווא זצ"ל לשבות את שבתו בעיר, כמובן שכל בני העיר הכינו את עצמם לקראת גודל הזכיה והכינו

ליטול חלק בהוצאת הגליון ולהארות והערות או לקבל הגליון, ניתן לפנות gilyonhamier@gmail.com

דפוס והוצאה לאור

דפוס מלכות בארה"ק
עוסק כבר מזה שנים
בהדפסת ספרים באיכות
ובמהירות הנדרשת

מיוחד
לעת הצורך
הדפסה של
2 ימים

הוצאה לאור
עריכה • עימוד • הדפסה

חדש!!!
הדפסת
ספרים גם
בכמות
קטנה

עריכה

גליון זה ועוד ספרים וגליונות
רבים וחשובים נערכו ע"י עורכי
מלכות הוצאה לאור בארה"ק
צוות אברכים תלמידי חכמים
שידם רב להם
במכמני התורה והחסידות

עימוד - גראפיק - הדפסה - שופינג

ma0733834811@gmail.com @ 347-584-8866